

"Saarstatuut" in Het Vrije Volk (26 oktober 1954)

Source: Het Vrije Volk. 26.10.1954. [s.l.]. "Saarstatuut".

Copyright: (c) Het Vrije Volk

URL: http://www.cvce.eu/obj/saarstatuut_in_het_vrije_volk_26_oktober_1954-nl-3da568c2-1a0f-4371-bd67-93307e8656c4.html

Publication date: 18/12/2013

Saarstatuut

In de voormalige ambtswoning van madame de Maintenon en madame de Pompadour hebben premier Mendès-France en bondskanselier Adenauer de grondslag gelegd voor een nieuw Saarstatuut. De twee dames kon men om een boodschap sturen — vooral bij Zijne Majesteit — de twee heren zijn evenmin van diplomatieke gaven ontbloot. Zij moesten onder hoogspanning tot een accord komen: Mendès-France sleept de Londense verdragen niet door zijn nationale vergadering dan in koppelverkoop met de Saar, doch hij kon zich evenmin permitteren met lege handen uit het paleis Chaillot weg te gaan. Adenauer moest het juiste midden zoeken tussen de eisen van het Duitse nationalisme en de politieke noodzakelijkheid om Westduitslands souvereiniteit niet te laten glippen, nu ze eindelijk binnen zijn bereik was gekomen.

Beide premiers hebben naar oud-Hollandse gewoonte ijverig ruggespraak gehouden met hun lastheren. Adenauer haalde de fractievoorzitters van zijn Bondsdag naar Parijs, Ollenhauer niet uitgezonderd, en Mendès-France raadpleegde herhaaldelijk zijn kabinet, daar de Nationale Vergadering met vakantie is. Wel een bewijs van hoeveel gewicht de Saarkwestie is voor de interne politieke verhoudingen, zowel van Frankrijk als van West-Duitsland. Adenauer en Mendès-France wilden geen van beiden de verantwoordelijkheid voor de concessies, die zij moesten doen, alleen dragen. De Duitse bondskanselier heeft ten minste zijn eigen partij achter zich gekregen, de Franse premier kan verzekerd zijn van de steun zijner collega's.

Het Saarstatuut brengt het mijngebied aan de Frans-Duitse grens onder het gezag van de Westeuropese Unie, die zich door een commissaris in Saarbrücken zal laten vertegenwoordigen. Deze functionaris is verantwoording schuldig aan de ministerraad van de nieuwe unie, voor zover het de defensie en de vertegenwoordiging in het buitenland betreft. Overigens krijgt de regering van het Saargebied volledige zeggenschap in eigen huis. Zij zal worden gekozen, nadat de Saarlanders bij referendum over hun nieuwe statuut hebben beslist. Van het plan Van der Goes van Naters is dus zoveel in veilige haven gebracht als na de mislukking van de Europese Defensiegemeenschap nog mogelijk was.

Een winst, die Adenauer incasseerde, is de bepaling dat het thans ontworpen Saarstatuut slechts zal gelden tot een definitief vredesverdrag met Duitsland zal worden gesloten. Deze Franse concessie heeft er veel toe bijgedragen, de bondskanselier een meerderheid voor het nieuwe Saarstatuut te verzekeren in zijn parlement. Want overigens toonde Mendès-France zich onvermurwbaar in zijn politieke eisen en dat niet zonder reden. De Duitse nationalistenaanstanders staan te hunkeren naar het moment, waarop zij Saarland kunnen binnentrekken met een rijk gefinancierde „Heim ins Reich“-propaganda. Zij hebben een program van actie opgesteld, waarop ook de Belgische en de Nederlandse "annexaties" prijken, en ze beschikken over een selectie van uiterst radicale mondhelden. Als de Saarlanders hun statuut bij referendum hebben aanvaard en op democratische wijze een nieuw parlement hebben gekozen, dan mag tegenover de vrijheid van politieke propaganda — ook der Duitse partijen — de eis gesteld worden, dat zij de zelfgekozen vrijheid der Saarlanders respecteren. Het is te begrijpen dat Mendès-France scherpe sancties heeft gereserveerd voor het geval dit respect eens vergeten zou worden.

Met de Saar was het laatste struikelblok voor de ondertekening van de Londense verdragen opgeruimd en ze zijn ten slotte nog met bekwame spoed bekrachtigd. Zo kan er nog veel goedge maakt worden van hetgeen Frankrijk door jaren van "Immobilisme" had bedorven. Te meer daar de jongste nota uit Moskou geen concessies doet, die enig tijdverlies zouden rechtvaardigen.